

Hoogfeest H. Willibrord, Impulsdag roepingenpastoraat, 7 november 2018

West-Europa, maar ook andere delen van de wereld, gaan gebukt onder een groot priestergretek. Tevens zijn inmiddels de nodige religieuze instituten verdwenen als gevolg van gebrek aan roepingen. Priesters vertegenwoordigen Jezus in persoon, vooral bij het vieren van de Eucharistie, waarin de Heer werkelijk en persoonlijk onder ons en tot ons komt onder de gedaanten van brood en wijn. Diakens stellen op sacramentele wijze Jezus' dienstbaarheid tegenwoordig. En religieuzen herinneren ons door de beleving van de drie Evangelische Raden, armoede, kuisheid en gehoorzaamheid, en door hun gebed en hun werkzaamheden aan het doel waarvoor wij door God geschapen zijn: Zijn eeuwig Koninkrijk, dat overigens in deze wereld al begint. Kortom: priesters, diakens en religieuzen zijn onmisbaar voor de Kerk.

Je zou je kunnen afvragen: waarom zijn er zo weinig roepingen tot het priesterschap, het diaconaat en het religieuze leven? Dat heeft op de eerste plaats natuurlijk te maken met de diepe geloofscrisis die de Kerk sinds de jaren zestig van de vorige eeuw doormaakt.

Deze geloofscrisis was grotendeels het gevolg van de tweede factor: de huidige gesloten, hyper-individualistische en door en door seculiere cultuur waarin iedereen denkt zijn eigen religie en ethische waarden te bepalen. Alhoewel, men laat zich daarbij in feite – zonder zich daarvan bewust te zijn – leiden door de publieke opinie, de massamedia en de sociale media. Wee je gebeente als je daarvan af durft wijken, bijvoorbeeld door openlijk katholiek te zijn. In deze cultuur, die helaas ook in de Kerk is binnengedrongen, zitten weinigen te wachten op de verkondiging van de leer van de Kerk. Een straatevangelist die in het Vondelpark in Amsterdam een voorbijganger aanklampte met de boodschap: "Weet u wel dat Jezus voor u aan het kruis is gestorven?", kreeg als antwoord: "Nou, knul, dat had van mij toch echt hoeven, hoor." Ik wil maar zeggen dat priesters, diakens en religieuzen een verre van eenvoudige opdracht hebben te vervullen.

Een derde factor zijn ook de schandalen betreffende hoge en lage geestelijken die in de laatste jaren naar buiten komen. Dit is niet bevorderlijk voor een gezond roepingenklimaat. De menselijke kant van de Kerk laat het helaas vaak afweten, maar één ding staat vast: het Goddelijke aspect van de Kerk faalt nooit. De Heer is trouw en laat ons geen moment in de steek.

Zo heeft God mijn roeping tot het priesterschap gered door middel van de komst van een nieuwe pastoor in mijn geboortedorp Duivendrecht in 1969. Hij was een priester die het roer rechthield wat betreft zijn priesterschap, zijn gebedsleven en zijn trouw aan Christus en Zijn Kerk. En diezelfde houding bezielde zijn huishoudster. Terwijl op de middelbare school veel paters uittraden en er vanaf 1967 geen enkele catechese meer gaven, boden zij mij op geloofsgebied de houvast die ik nodig had. Velen hebben bij de ontdekking van hun bijzondere roeping en hun groei daarin heel veel te danken aan priesters, diakens en religieuzen, maar ook aan andere gelovigen die voor hen echte inspiratiebronnen waren.

In de eerste lezing hoorden we een wijze raad uit de brief aan de Hebreeën:

"Gedenkt uw leiders die u het eerst het woord van God verkondigd hebben. Haalt u weer hun leven en de afloop van hun leven voor de geest; neemt een voorbeeld aan hun geloof" (Hebr. 13,7).

Dat zullen alle priesters, diakens en religieuzen doen als zij terugdenken aan de degenen die hen hielpen hun roeping te ontdekken en te behouden. Vandaag op dit Hoogfeest van de H. Willibrord, de patroon van de Nederlandse Kerkprovincie, gedenken we in het bijzonder degenen die ons het eerst het Woord van God verkondigd hebben en zo van het duister tot het licht brachten. Willibrord maakte samen met elf gezellen vanuit Engeland de oversteek naar Nederland en kwam in 690 waarschijnlijk in Katwijk aan Zee aan land. Hij was overigens niet de eerste geloofsverkondiger in ons land. Dat was Sint-Servatius, die in de 4de of 5de eeuw te Maastricht het christelijk geloof verkondigde. Dit moet ik er wel bij vertellen. Anders heb ik straks na de H. Mis gelijk een paar Limburgse tanden in mijn nek. En toen Willibrord in Utrecht begon was er al een kerkje, de Salvator-kerk, die nog uit de tijd van de Romeinen dateerde. Maar de Romeinen missioneerden vooral in de steden. Het waren Willibrord met zijn gezellen die in grote delen van Nederland, België en Luxemburg ook op het platteland het christelijk geloof hebben gebracht. En op het platteland woonden toen de meeste mensen.

Daarbij overkwam hun hetzelfde als de apostelen. Het Evangelie vertelt hoe de apostelen door Jezus worden uitgezonden: zij zullen onder meer “slangen opnemen” en “dodelijk vergif” moeten drinken. Daarmee bedoelt Jezus dat ze bij de verkondiging van Zijn Evangelie heel wat gevaren moeten trotseren en obstakels overwinnen. Maar ze doen dat “in Zijn Naam.” Daarom kunnen ze rekenen op Zijn onmisbare genade en kracht.

Zoals de Hebreënbrief zegt, kunnen we veel leren van onze eerste geloofsverkondigers. Met name kunnen we veel leren van hun spiritualiteit. Hoe kwamen deze Angelsaksische monniken ertoe ja te zeggen op Christus' roepstem om hier in Nederland onder barre en moeilijke omstandigheden Zijn Evangelie te verkondigen? Want we waren toen al een tamelijk halsstarrig en voor het Evangelie weinig toegankelijk volkje.

Deze monniken hadden als ideaal letterlijk te leven zoals Jezus, die geen steen had om zijn hoofd op neer te leggen (Mat. 8,20). En zoals de apostelen. Zonder vaste woon- en verblijfplaats trokken ze rond van stad naar stad en dorp naar dorp, in de hoop daar te worden toegelaten en aanhoord. Ze wilden uitdrukkelijk evenals Jezus en de apostelen een 'peregrinus' zijn, een Latijns woord voor 'vreemdeling'. Ons woord pelgrim is ervan afgeleid. Daarom verlieten ze hun kloosters in hun veilige vaderland en waagden bij ons als vreemdelingen hun leven om ons tot de Drie-Ene God te brengen. En maar al te vaak werden ze als ongewenste vreemdelingen bejegend en verdreven van de kloosters die ze stichtten ter ondersteuning van de missionering, vooral door de koning van de Friezen, Radboud. Overigens moet u bij Friezen niet alleen denken aan de inwoners van Friesland. Friezen waren toen alle inwoners van Noord-Nederland en West-Vlaanderen. Maar Willibrord, zijn gezellen en hun opvolgers hielden vol. En in de loop van enkele eeuwen wisten ze van ons land het christelijke land te maken dat het sindsdien tot ruim een halve eeuw geleden ook is gebleven.

Wat kunnen wij van hen leren? Om ons evenals Jezus en de apostelen en evenals Willibrord en de zijnen te wagen in een kille seculiere samenleving, die ons maar als rare vreemdelingen beschouwt. En dat zonder de beschutting van de grote christelijke structuren die Willibrord en zijn gezellen nog niet hadden en wij thans grotendeels kwijtgeraakt zijn.

Dit geldt voor alle katholieken. Het geldt in het bijzonder voor onze priesters, diakens en religieuzen. Bidden we op voorspraak van Willibrord dat Christus jonge mensen roept om Hem als 'vreemdeling', in het bijzonder als priester, diaken of religieus, te volgen in de huidige maatschappij. En om te streven naar zuiverheid in de Kerk, waardoor deze een veilig huis van God op aarde wordt waar we het Evangelie geloofwaardig kunnen verkondigen. Bidden we tevens dat zij de moed en de kracht krijgen om evenals onze eerste geloofsverkondigers bijna onneembare hordes te nemen. Om ondanks alle mogelijke tegenstand die zij daarbij ondervinden in hun roeping te kunnen volharden. Amen.